O’ZBEKISTON RESPUBLIKASI OLIY VA O’RTA MAXSUS TA’LIM VAZIRLIGI

TOSHKENT TO’QIMACHILIK VA YENGIL SANOAT INSTITUTI

“TO’QIMACHILIK MATERIALSHUNOSLIGI” KAFEDRASI

5540600 «YENGIL SANOAT MAHSULOTLARI TEXNOLOGIYASI» TA’LIM YO’NALISHI BAKALAVRIATURA TALABALARI UCHUN «YENGIL SANOAT MAHSULOTLARI MATERIALSHUNOSLIGI» FANIDAN LABORATORIYA ISHI

TOSHKENT-2010

2009 yil 29 oktyabrda ____-sonli «To'qimachilik materialshunosligi» kafedrasi majlisida tasdiqlangan va chop etishga tavsiya etilgan.

TTESI ILMIY-USLUBIY KENGASHIDA
MUHOKAMA QILINGAN VA TASDIQLANGAN
BAYONNOMA № "___"________2009 y.

Mualliflar: dots. T.A. OCHILOV
ass. S.S. SAIDMURATOVA7
ass. S.M. ISROILOVA
ass. B.T. TO'RAQULOV

Taqrizchilar: "Paxtatozalash" IICHB da laboratoriya mudiri,
texnika fanlari nomzodi A.A.Axmedov
TTECI, "Yigirish texnologiyasi"
kafedrasi mudiri, dotsent S.L. Matismailov

TTESI BOSMAXONASIDA "___" NUSXADA
KO'PAYTIRILGAN

.

9-LABORATORIYA ISHI

To'qimachilik gazlamalarining buramdorligini aniqlash

Buramdorlik $Б$ -osilgan gazlamalarning o'z og'irligi ostida yumshoq qat-qat buramlarni hosil qilishi.

Gazlamalarning buramdorligi asosan egilishdagi bikrligiga bog'liqdir.

Gazlamalarning buramdorligini aniqlashning turli uslublari bor. Birinchi uslub V.YA.Evdokimov va A.K. Buxareva uslublaridir (32-rasm).

Sinaladigan gazlamadan 400x200 mm o'lchamli namuna qirqib olinadi. Namunaning kalta tomoniga to'rtta nuqta qo'yiladi: birinchi nuqta gazlamaning yon chetidan 25 mm, qolganlari esa 65 mm ichkariga qo'yiladi. Belgilangan nuqtalardan igna o'tkazilib, namunada uchta buram hosil qilinadi. Gazlamaning uchlari igna bilan tiqin yordamida qisiladi va erkin osilgan, hamda ignaga mahkamlangan gazlama namunasi 30 min turgandan keyin pastki qirg'oqlari bo'yicha A masofa mm da o'lchaniladi.

Buramdorlik $Б$, foizda quyidagi formula yordamida topiladi:

$$Б = \frac{200 - A}{200} \cdot 100 = 100 - 0{,}5A .$$

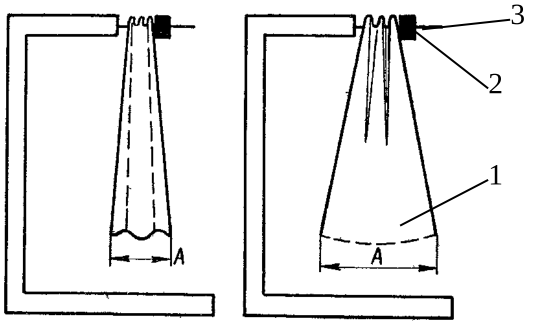

32-rasm. V.Ya.Yevdokimov va A.K. Buxareva uslubi bo'yicha buramdorlikni aniqlash.

Gazlamaning barcha yo'nalishlaridagi buramdorligini aniqlash uchun diskli uslub qo'llaniladi (33-rasm). Gazlamadan doira shaklidagi namuna qirqib olinadi va uni kengroq diametrdagi disk ustiga yopiladi. Disk ko'tariladi, shunda gazlama namunasida buramlar hosil bo'ladi. Disk yuqoridan yoritilganda gazlamaning buramlar tasviri pastdagi qog'ozga tushadi. Tasvirini chizib olib uning yuzasi aniqlanadi.

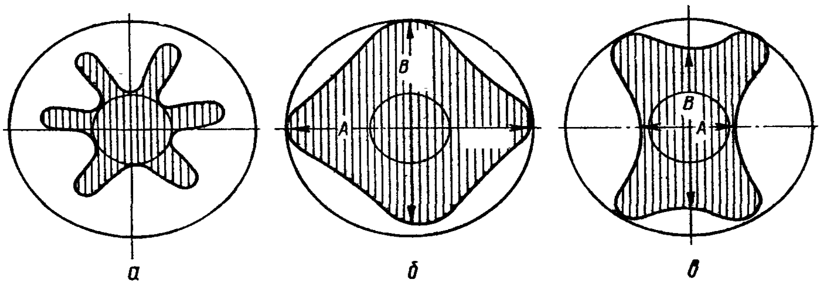

33-rasm. Namuna joylashtirish (a) va namunaning qog'ozdagi tasviri (b).
а-yaxshi; b-yomon; v-tanda bo'yicha yomon.

Buramdorlik koeffisienti-namuna yuzasi bilan izining yuzasi orasidagi farqning namuna yuzasiga nisbati bilan ifodalanadi.

Buramdorlik koeffisienti foizda bo'lib, quyidagi formula yordamida hisoblanadi:

$$K_Б = \frac{S_0 - S_И}{S_0} \cdot 100$$

bu erda: S_0-namuna yuzasi, mm^2; $S_И$ -namuna izining yuzasi, mm^2.

Tayanch iboralari

Buramdorlik $Б$, buramdorlik koeffisienti

ADABIYOT

1. Malseva E.P. Tikuvchilik materialshunosligi. M.: Legprombitizdat,1986.
2. Abbasova N.G., Abdullaev A.Z. Kiyim materiallarning turlari haqida umumiy tushunchalar. T.:,1992.
3. Buzov B.A. va boshqalar. Materialovedenie shveynogo proizvodstva. M.: Legprombitizdat,1986.
4. Buzov B.A. va boshqalar. Laboratorniy praktikum po materialovedeniyu shveynogo proizvodstva. M.: Legprombitizdat,1991
5. Ochilov T.A. V.540600 «Engil sanoat mahsulotlari texnologiyasi» yo'nalishi bakalavrlari uchun «Engil sanoat mahsulotlari materialshunosligi» fanidan ma'ruza matnlari. Toshkent, TTESI,1999
6. Spravochnie materiali, GOSTi.

GOST 6611.0-73: GOST 6611.4 –73. «Niti tekstilnie, pravila priyomki i metodi ispitaniy».

GOST 3811/ ST SEV 2674-80/ «Tkani i shtuchnie izdeliya tekstilnie. Metodi opredeleniya lineynix razmerov, lineynoy i poverxnostnoy plotnostey».

GOST 8844-75. «Polotna trikotajnie.Pravila priyomki i metod otbora prob».

GOST 15902.1-80. «Polotna tekstilnie netkannie. Metodi opredeleniya lineynix razmerov i poverxnostnoy plotnosti».

GOST 3813-72/ST SEV 2675-80/ «Tkani i shtuchnie izdeliya tekstilnie. Metodi opredeleniya razrivnix xarakteristik pri rastyajenii».

GOST 12088-66 «Tkani tekstilnie, trikotajnie i netkannie polotna, voylok i izdeliya iz nix».

GOST 16733 –71 «Tkani tekstilnie. Metod opredeleniya stoykosti k istiraniyu na sgibax».